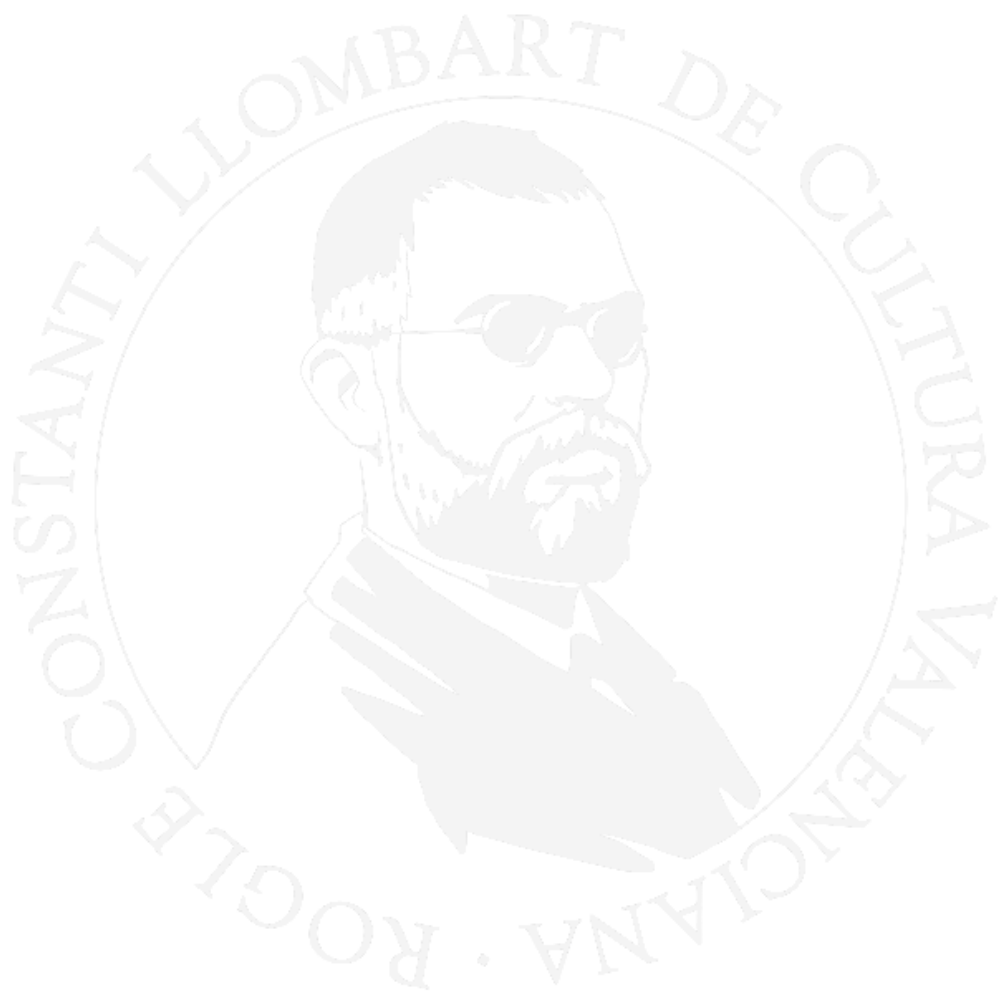

Els altres himnes de la Coronació

Javier Navarro Andreu

Portada: Proposta de cartell per a les festes de la Coronació, de Josep Renau (1923).

El present document és obra de Javier Navarro Andreu, que ha cedit l'utilització del mateix per a la seua publicació en la pàgina web del Rogle Constanti Llobart de Cultura Valenciana.

València, maig de 2023.

Els atres himnes de la Coronació

Javier Navarro Andreu

El 28 d'octubre de 1922 el secretari del **Comité Eixecutiu Central** de les solemnes festes de la Coronació Pontifícia de l'imatge de la Nostra Senyora dels Desamparats, el senyor **José María Ibarra Folgado**, anunciava les bases del concurs de lletres per a l'himne oficial d'aquell event.

Sèt foren concretament les bases del dit concurs:

“1.ª Para tomar parte en el Concurso es condición indispensable la de haber nacido en algunas de las actuales provincias de Alicante, Castellón o Valencia, que constituían el antiguo Reino de Valencia.

2.ª La composición, con libertad de metro, habrá de estar escrita en lengua valenciana.

3.ª El Jurado aceptará la composición que mejor se adapte a la música y reúna las condiciones adecuadas para ser popular y coral.

4.ª Se concederá un premio consistente en una imagen de plata de la Santísima Virgen de los Desamparados, a la composición premiada.

5.ª El plazo de presentación será el de 30 días naturales, contados desde el siguiente a la publicación del presente Concurso en Mater Desertorum.

6.ª Al trabajo, que llevará un lema, se acompañará en sobre cerrado el nombre y domicilio del autor.

7.ª Los trabajos habrán de ser presentados, antes de expirar el plazo señalado, en el domicilio social de la Obra de la Coronación Pontifícia de la Virgen de los Desamparados, plaza de Moncada, 3, Valencia, de 10 a 14 horas”.

Com hem pogut comprovar, se buscava un himne popular, de manera que el poble pla el poguera deprendre fàcilment, que el sentira com a propi i poguera cantar-lo, además de tindre certa coralitat per a que es poguera interpretar en els actes religiosos en solemnitat i harmonia.

Una atra de les peculiaritats de les bases és que devia ser en **llengua valenciana**, no hi havia una atra opció i és totalment lògic per dos raons ben definides. La primera és que a principis del segle XX la gran majoria dels valencians eren valenciaparlants i la segona és que històricament des dels inicis de l'advocació de la **Mare de Deu dels Desamparats** els poetes patris han cantat casi en la seua totalitat en el nostre idioma nacional.

Passat el curt determini donat de 30 dies, el Comité Eixecutiu Central, compost pel pare José Carbonell –de les Escoles Pies–, Leopoldo Trénor, Vicente Ripollés, Francisco Almarche i Salvador Carreres Zacarés, decidiren, entre els 51 treballs presentats, l'himne guanyador.

L'honor recaigué en el Mestre en Gai saber **Josep Maria Juan García**, qui havia presentat dos composicions, decidint el docte jurat que la que portava per títol **Arquebisbe Reig** era la millor de totes les presentades (S'adjunta en l'Anex).

Per a la música es va fer un atre concurs públic, en unes bases no tan constrenyides com les de l'anterior ya que, per eixemple, s'obria a nivell estatal, podent participar qualsevol persona naixcudada en Espanya, i además el premi ya no era un objecte, si no que era econòmic.

Josep Maria Juan García

Entre les 33 composicions presentades, guanyà la partitura que duya per títol **Rosa mística**, que fon obra del català **Lluís Romeu Corominas**, mestre de capella en la Catedral de Vich.

La música va agradar, i molt, als valencians, hi hagué total unanimitat entre el poble i no es va pronunciar cap veu dissident al respecte; ben al contrari de lo que passà en la lletra, de la qual no agradaren els següents versos a una part del valencianisme:

***“¡Oh, Vèrge Subirana
de terres de Llevant!”***

“La tèrra llevantina reviu en ta Capella”.

El terme **“Llevant”** per a referir-se al Regne de València, en un himne tan important com anava a ser el de la Coronació de la Patrona, es va sentir com un atac greu a l'identitat colectiva i provocà que es començara una campanya per a canviar la lletra, o per lo manco eixes estrofes.

La primera crítica fon de qui abanderà esta lluita, el valencianíssim poeta **Josep Maria Bayarri i Hurtado**, que va utilitzar la seua revista mariana **La Coronació de nòstra Patrona** com altaveu de dita reivindicació.

En el número VII de la publicació, que va vore la llum el 13 de giner de 1923, escriu un artícul títulat **'La lletra pera l'Himne oficial'**, en el que dona la seua visió sobre el tema sense pèls en la llengua i aplega a afirmar que:

“Eixe himne no deu publicarse -divulgarse- ni ferlo cantar al pòble valenciá.

Probem:

“La tèrra llevantina reviu en ta Càpella”. Qu' es això de tèrra llevantina? Es Murcia, per eixemple, Valencia? Nostre valencianisme s'ha sentit inquiet sols en lo primer vers”.

Además també criticà unes atres expressions per inadequades, com “*el autor li parla a la Vèrge de tu, deixantse el 'vos'” o “En elles lo valenciá t'ofrena la devoció més pura que puga profesar'... Pensem que asò es fins herètic”.*

Als pocs dies d'este contundent artícul, concretament en el número XI de la revista citada, que ixquè al carrer el 10 de febrer de 1923, se publicava un himne alternatiu a l'oficial en la següent lletra:

Himne a la Mare de Deu dels Desamparats, Patrona del Reyne Valenciá, en motiu de sa Coronació Pontificia.

Compost (a base de concurs pera la música) per un grupo de llorejats poetes valencians i presentat al Comité de la Coronació.

COR Vingu, germans del Reyne, als peus de la Patrona,
i, units en este dia, fent nòstre gòig complet,
cantem a nòstra Vèrge que tot consòl nos dona
i coronemla a l'ombra del nòstre Micalet!
La Patria Valenciana en Ella te sa gloria!
L'aclamen per sa Reyna sos fills entusiasmat...
Encant de nòstre Pòble! Honor de nòstra Història!
Tu nòstra Santa Mare, la dels Desamparats!!

VEUS Senyora benehída
dels pòbles valencians
del be de nòstra vida
son fònt tes pures mans.

Unes atres estrofes:

COR Ya pòrta nòstra Vèrge -bellísima corona
de Reyna i de Patrona -doná per nòstre amor.
Cantem, germans, dientli, -qu' es son jardí millor
Els còrs d'amor ensesos -duguenli per ofrena
qu está sa vida plena -de gracies i bondats.
Ningú a sos peus s'acòsta -sens que son mant l'ampare
perque Ella es dolsa Mare -dels trists desamparats.

VEUS Deu va formar ta image
crea tos ulls divins
i así nos la dugueren
tres ángels pelegrins.

COR Ta Image te dos tøndres -infants junt a ses plantes
que gòjen de tes santes -bondats la protecció
i, aixina, dolsa Mare, -volem que a tots mos tingues
i que a salvarnos vingues -de tota perdicó.

Te amem perque eres Mare -del Deu que et feu tan alta
te amem perque may falta -ta gracia a nòstre anhèl;
i en acabar la vida -volem que nos confòrtes
i que en tes mans nos pòrtes -pera gojar del Cèl.

En la tèrra y el Cèl benehida
célic balsem dels trits i els lliats
i nòstra fe!, nòstre amor!, nòstra vida!
¡Mare nòstra dels Desamparats!

Com be s'indica al començament de la composició, est himne és d'un grup de poetes, pero no els nomena, encara que podem presupondre que serien alguns dels que col·laboraven habitualment en la revista, que foren entre uns altres: Pasqual Asins, Carles Salvador, Juan Alegre, Carles Vilaplana. Fransés Asencio, Josep Payá..., baix la direcció indubtablement de Josep Maria Bayarri.

En la mateixa revista, en el número XXI, publicat el 21 d'abril de 1923, apareix un altre himne en el següent aclariment:

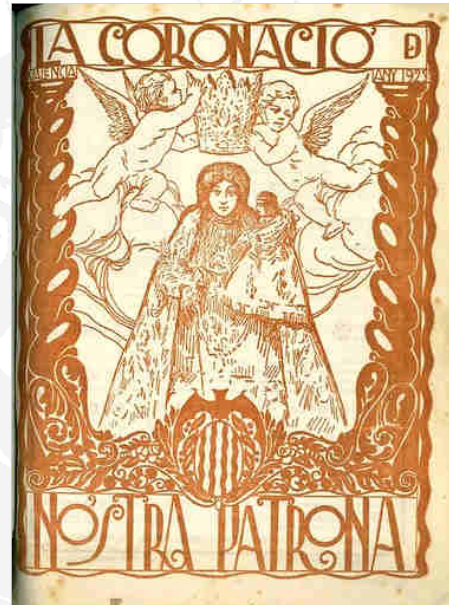
“A titol de curiositat publiquem el següent himne que nos remitix un poeta anonim, puix no creguem que la firma responga al verdader nom de l'autor.

Así es demostra que encara volent aprofitar lo que presentá l'autor afavorit cabía l'esmena; pero... feta per qui heu entenga.

Quansevol cosa millor que l'adefesio premiat, que a tots mos posa en ridicul.

Tambe en publiquem atres dels presentats tot en una proba dels desaserts d'este concurs. Desisiu!”.

Est himne és provablement obra del propi **Josep Maria Bayarri**, puix que, a pesar de voler ocultar la seua identitat baix el seudònim de G. Vell, es pot observar per la seua lletra que és una obra clarament bayarriana i que en la publicació d'un altre himne, lo únic que pretén és seguir pressionant al Comité Eixecutiu Central per a canviar la lletra de Josep Maria Juan García.

La Coronació de nòstra Patrona,
número I

**Himne fet a base del premiat pera la Coronacio de nostra Patrona
(1923)
G. Vell**

COR: Valencia ¡oh Verge amada! Huí et trau de ta Capella
per ferte l'homenage més gran de son amor,
puix eres Mare nostra, i así ta Image bella
nos feren, per milacre, tres ángels del Senyor.

La rosa perfumada, la cándida açutcena
no brillen com ton rostre purísim en l'altar,
on fervorós mirante, lo valenciá t'ofrena
son cor, qu'en vives flames Tú vols purificar.

VEUS: La patria valenciana
s'ampara baix ton mant,
¡oh Verge subirana
que inspires nostre cant!

COR: Al voret coronada per Reyna i Patrona,
sentim tos fills de l'ánima saltar de dija els cors,
i en perles convertides posar en ta corona
les llágrimes volguerem de nostres dolços plors.

¡Oh, Verge venerada! ¡Oh, Mare beneída!
¡Honor de nostra terra! ¡Escut de nostra fe!
Ton front es Sol clarísim que alegra nostra vida,
i son tes mans pietoses les fonts del nostre bé.

VEUS: Fervent el poble et canta,
puix Tú eres son tresor,
i tots ta Image santa
portem en nostre cor.

COR: Valencia, qu' es ta filla, al foc de ta mirada,
les tradicions conserva dels seus antepasats,
i et canta, qu' en son reine, la gloria més preciada
es tindret com a Mare dels fills desamparats.

Per Tú, en ses amargues, encontren a tot' hora,
consol quants no abandonen la fe de bon cristiá,
que Tú may desampares al que afligit t'implora,
puix eres Reyna excelsa del poble valenciá.

COR: ¡Salve, Reyna que bé i pau nos dona!
¡Salve, Mare que a tots fa germans!
¡Salve, nostra Abogada i Patrona!
¡Salve, Sol dels jardins valencians!

Bayarri, personage incansable, tornà a publicar un atre himne anònim en la seua revista, senyalant que es “*Atre himne a la Verge*” i recalcant que es “*Millor que el premiàt*”. Esta composició fon publicada també en el número XXI, corresponent al 21 d'abril de 1923.

Himne a la Verge dels Desamparats (1923)

Cantém a la Vèrge -la nóstra Patrona,
Que en tròno de glòria -mos mira ab pietat.
Cantém a la Reina -que *amparo* mos dona;
Puix l'ham coronada -ab rica corona
Dolcísima Mare -dels Desamparats.

Valencians que sentíu en vòstra ànima
De Valencia la fe y la hermosura,
Adorém a la Vèrge més Pura,
Que va eixir de les mans del Senyor,
Contemplém sa mirada dolcísima,
Que consòla del còr tota pena,
Y cantém que sa blanca açutena
Es lo cèptre de Reina d'amor.

La inocència a sos pèus diu ab llágrimes,
Que en lo dòs este mon no repara,
Y Ella en l'ample mantell mos ampara,
Y'ns amòstra a son Fill Jesucrist...
Que en la vida les lluites son hórrides,
Y Ella es l'iris de etèrna bonança,
Y es la única nòstra esperança,
Lo consòl y alegría del trist.

Huí Valencia paréix més espléndida,
Y es nòstra hòrta eternal primavera;
Nòstre cèl es més blau de lo que era,
Y es més ample y hermós nòstre mar...
Y lo gran Micalet, ab veu mágica,
Canta un himne per tots a María;
Que en Valencia ja es tot poesía;
Que a sa Reina ja tot vòl cantar.

¡Dolça Mare! Acullíu nòstra súplica,
Que nòstra ànima está dolorida...
Consoléu l'amargor de la vida,
Y amparéu al que plòra'ls pecats.
Pera'l náufrec sigáu sempre l'àncora;
Pera'l trist pelegrí que camina
Vèrs la Patria... l'estèla divina.
¡Dolça Mare dels Desamparats!

Josep Maria Bayarri

Només huit dies despuix, en el mateix mig de comunicació, tornà a donar una altra lletra alternativa al *Himne de la Coronació*, però esta volta, a diferència dels altres himnes alternatius, la seua lletra no és anònima i és firmada pel propi Bayarri.

Esta composició, a diferència de les altres alternatives, és citada per l'erudit **Manuel Sánchez Navarrete** en el seu estudi "Gojos a la Mare de Deu dels Desamparats", i fou publicada en el llibre *Certamen literario del tercer centenario de la Real Capilla de Nuestra Señora de los Desamparados 1667-1967*, editat en 1971, pàg. 192.

Navarrete al·ludix ad esta proposta com a himne i ademés apunta que "es pot cantar en la música de l'*Himne Eucarístic*".

La seua lletra es la següent:

**Hímniques
a la Verge dels Desamparats
(1923)**

I

Reblits de fe cantemli a la Patrona
del Reine Valenciá;
Nostre conort
La Verge valenciana
Que lo Nostre Senyor mos regalá.

Mare dels Valencians tota la Patria
L'aclama en tot lo cor
Tesor de nostra Terra; de nostres verjers májics
La més gloriosa flor.

Llaor a nostra Mare dels desamparats!
Gloria a la nostra Patrona! Coronemla jermans
Que Ella es per alt designe
Reina dels Valencians.

Gloriosa Mare nostra! de Valensia
i els Valencians conort.
Asepta la corona i prega per nosatros
En estes hores tristes i en l'hora de la mort.

II

Els cors plens de joia per nostra Patrona
alsem Valencians.

Qantem a la Vèrge que Deu escullirà
Pera nostra Mare dels Desamparats.

Lo Cel i la Terra fervent la celebren;
Esperansa nostra; dols conort i ampar,
Valencia l'aclama i ensemps la corona
trunfal, trunfal, trunfal!

Verge y Mare Pura sempre Inmaculada,
Amor de Valencia, goig dels valencians,
gloria a Vos Patrona, Nostra Santa Mare
dels Desamparats

El següent himne alternatiu, del que ademés també es senyala la seua autoria, fon l'editat en el número XXIV de la revista *La Coronació de nòstra Patrona*, el dia 12 de maig de 1923. Fon obra de l'advocat monàrquic **Josep Maria Zapater i Esteve**. La seua lletra és la següent:

**Himne
a la Verge dels Desamparats
(1923)**

Joseph Mª Zapater

Cantem a la estrela
Que es nostra victoria,
Baix son mant purísim
Estem cobejats.
Cantem de Valensia
L'engís y la gloria.
Cantem a la Mare
Dels Desamparats.

Mare pura y bondadosa
Que al ombra del Micalet
Te inclines sempre pietosa
Carinyosa.

A escoltar al que plorosa
Plegaria, ab lo cor t'ha fet.

Cantem a la Verge
Que els raijs de sa imatje

Lo Turia en ses ones
Dibuisa daurats.
Que l'aire lo ramatje,
A la Mare canta
Dels Desamparats.

Com reina pura y bona
Valensia et teix la corona
Dels cors de tots los seus fills.
Son tons ulls dels d'ells espills
Que t'amor no'ls abandona
En los perills.

Lo çel mostra s'alegría
Huí que ta llum mos envía.
La mar ton mant estén blau
Que l'univers se complau
En ta corona María.
Ullal de pau.

Cantem a la Mare
De nostra Valensia,
Son mant mos ampara
Baix d'ell son guardats.
Cantem ab deliri
La eterna clemensia,
De la que es Estrela
Dels Desamparats.

Josep Maria Bayarri tingué més moral que l'Alcoyà; mai es rendia, lluità fins a l'últim moment per a que la lletra fora respectuosa en l'identitat valenciana i no es va sometre. És per açò que en el número especial de la revista **La Coronació de nostra Patrona**, publicat el 12 de maig de 1923, justament el dia en el que es coronà a la Mare de Deu dels Desamparats en l'enyorat i multitudinari acte celebrat en el Pont del Real del Cap i Casal, además de publicar l'himne anteriorment citat de Josep Maria Zapater, tornà a publicar la seua última proposta, que per cert ya havia aparegut en el número XXIII de la revista, en l'especial característica de que estava escrita en la seua *Ortografia Racional*:

La Coronació de nostra Patrona,
número XXIV. Extraordinari.
12 de maig de 1923

Imne a la qoronasió de la Patrona de Valensia
(Música del Imne de la Esposició)
(1923)

Josep Maria Bayarri

Al qoronar a la nostra Patrona,
tot nostre qor am de posar,
per q'Ella es nostra Mare volguda,
tot nostre amor i nostra Pau.

Es la nostra Mare la q'es Mare de Deu!

Pera la Verje María
totes nostres flors qullgèrem,
i a les seues plantes tots plens d'alegría
li les enrramárem en l'altar que férem.

Pera la Verje amanirem
nostres qors i nostra qasa;
pera qoronarla tots se reünírem,
que l'amor a d'Ella a tots nos enllasa.

Saven les nostres roses
tots sos aromes donar per Ella;
digen totes les qoses
q'es nostra Verge la maravella.

Ella es la nostra Mare:
vixqam nosatros qom a jermans...
tenim qi mos ampare

q'es Mare i Reina dels valensians.
Qoronemla, qoronemla! Qe pera el qor
un'atra dija, no ia millor...

Al qoronar a la nostra Patrona,
tot nostre qor am de posar,
perque Ella es nostra Mare volguda,
tot nostre amor i nostra pau.

Per sa Patrona
¡Vixqa Valensia!
Per nostra Patria
¡Vixqa sa Reina!

Vixqa!
Vixqa!
Vixqa!!...

Es la nóstra Mare la q'es Mare de Deu!

Com hem pogut apreciar, esta infatigable campanya orquestrada des de la revista **La Coronació de nòstra Patrona**, baix la batuta de Josep Maria Bayarri, en l'objectiu de valencianisar el *Himne Oficial de la Coronació* de la Verge dels Desamparats, no va servir de res, a pesar de l'esforç titànic, degut a l'immobilisme del Comité Eixecutiu Central davant les crítiques.

La lletra de Josep Maria Juan García, a pesar de les dissidències des del sector més nacionaliste del valencianisme i de l'actual rebuig per part dels valencians al terme **Llevant** per a referir-se al nostre Regne de València, acabà popularisant-se i a dia de hui és un himne volgut per tots els valencians i cantat en gran devoció, quedant l'esforç de Bayarri en una mera anècdota històrica.

HIMNO OFICIAL
de la Coronación Pontificia de la Virgen de los Desamparados

Solemne quasi Largo. Poble:
La Pa-tria Va-len-cia-na d'am-pa-ra baix ton
mant ¡Oh, Ver-ge Su-bi-ra-na de ter-res de Lle-vant
Andante molto moderato.
La ter-ra lle-van-ti-na re-viu en ta Ca-
pe-lla al fer-vos ho-me-na-je de pur i ver-a-
mor-puix seu la nos-tra Rey-na i vos-tra Im-a-ge-
bo-lla pa-reis què-s-tà vol-ta-da de ma-gio res-plan-
dor La rò-sa per-fu-ma-da la mis-ti-osa a-cut

mf ce-na lo seu ver-ger for-ma-ren als peus de ton al-tar i
a tempo fer-vo-rós en e-lles lo va-len-cià to-fre-na la
rall. *molto* de-vo-ció mes san-ta que pu-ga pro-fu-sar
f 1º tempo En ter-res va-len-cia-nes la fe per Vos no mor, i
rall. vos-tre I-ma-ge San-ta por-tem sem-preen lo cor.
Largo. *Andante moderato.* *Largo*
Sal-ve Rey-na del cel i la ter-ra Sal-ve
Andante moderato. *Largo.* *Andante molto.*
Ver-ge dels De-sam-pa-rats. Sal-ve sem-pre ado-ra-da Pa-
Largo. *Allargando*
tro-na Sal-ve Ma-re dels bons va-len-ci-ans.

Partitura de l'Himne Oficial de la Coronació de la Mare de Deu dels Desamparats

ANEX

Himne de la Coronació

Veus.

**La Pàtria valenciana
s'ampara baix ton mant.
¡Oh, Verge sobirana
de terres de Llevant!**

Cor.

**La terra llewantina reviu en ta Capella
al fer-vos homenage de pur i ver amor,
puix sou la nostra Reina, i vostra Image bella
pareix que està voltada de màgic resplandor.
La rosa perfumada, la mística assussena,
lo seu verger formaren als peus de ton altar,
i fervorós en elles lo valencià t'ofrena
la devoció més santa que puga professar.**

Veus.

**En terres valencianes
la fe per Vos no mor,
i vostra Image Santa
portem sempre en lo cor.**

**Salve, Reina del cel i la terra;
Salve, Verge dels Desamparats;
Salve, sempre adorada Patrona;
Salve, Mare dels bons valencians.**

Cor.

Al vore't coronada com Reina i com Patrona
sentim tos fills de l'ànima glatir lo nostre cor,
i perles que enriquixquen per pures la corona
seran les nostres vides, formant lo seu tesor.
¡Oh, Verge Sobirana! ¡Oh, Image Beneïda!
Orgull de nostra terra, escut de nostra fe,
de Vos depén la glòria, de Vos depén la vida,
que sou l'únic emblema on resplandix el be.

Cor.

València, que és ta filla, al rebre ta mirada
sa tradició recorda i enyora temps passats,
i al vore't, Verge Santa, com Reina coronada,
en goig diu: –¡Tenim Mare, no estem desamparats!
A ton abric s'ampara el fill que tant t'adora
i el teu auxili prega que és glòria del cristià;
el teu ampar espera qui en devoció l'implora,
puix sou la Reina Excelsa del poble valencià.

Lletra: **Josep Maria Juan García**

Música: **Lluís Romeu i Corominas**

Nota: Sobre la lletra original s'ha fet una adequació ortogràfica acort a les Normes d'El Puig (RACV). També s'ha destacat en negreta lo que se canta normalment, havent quedat les dos últimes estrofes com a testimonials.